

УДК 631.164:338.3: 637.5:631.11

Ю. А. Гайбура,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та електронних платіжних систем

Заклад вищої освіти "Подільський державний університет"

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2267-4968>

DOI: 10.32702/2306-6792.2026.5.190

КОМПЛЕКСНЕ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ М'ЯСОПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Yu. Haibura,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Banking, Insurance
and Electronic Payment Systems, Higher Educational Institution "Podillia State University"

COMPREHENSIVE ASSESSMENT OF THE FINANCIAL CONDITION OF A MEAT-PROCESSING ENTERPRISE

У статті здійснено комплексне оцінювання фінансового стану м'ясопереробного підприємства на основі даних фінансової звітності за 2022—2024 роки. Досліджено динаміку показників ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності, що дозволило визначити тенденції зміни фінансових результатів та ефективності використання ресурсів підприємства. Особливу увагу приділено аналізу показників прибутковості та їх впливу на загальний рівень фінансової стабільності суб'єкта господарювання. У процесі дослідження використано методи порівняльного аналізу, горизонтального та вертикального аналізу звітності, а також систему фінансових коефіцієнтів. За результатами оцінювання виявлено позитивні та проблемні аспекти фінансово-господарської діяльності підприємства, обґрунтовано напрями підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами та зміцнення платоспроможності в умовах нестабільного економічного середовища. Отримані результати можуть бути використані для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і формування стратегії фінансового розвитку підприємства.

The article presents a comprehensive assessment of the financial condition of a meat-processing enterprise based on financial statements for the period 2022—2024. In the context of economic instability, increasing competition, and external risks affecting the agro-industrial sector, ensuring financial sustainability and efficiency of resource utilization becomes a key priority for enterprise management. The study aims to analyze the dynamics of major financial indicators and to determine the overall level of financial stability and performance of the enterprise.

The research examines a system of indicators that characterizes liquidity, solvency, financial stability, business activity, and profitability. Particular attention is paid to profitability ratios, including return on assets and return on equity, as they reflect the effectiveness of capital utilization and the enterprise's ability to generate profit from available resources. The analysis is carried out using horizontal and vertical analysis of financial statements, comparative evaluation of indicators over time, and calculation of financial ratios derived from condensed financial reporting forms.

The results of the study reveal both positive trends and problematic aspects in the financial and economic activities of the enterprise. Changes in revenue, net profit, asset structure, and capital formation are analyzed to determine their impact on overall financial performance. The research identifies the main factors influencing profitability and financial stability, including cost management efficiency, capital structure optimization, and turnover of assets.

Based on the findings, practical recommendations are proposed to improve financial management, strengthen solvency, enhance operational efficiency, and ensure long-term sustainable development of the enterprise. The obtained results may serve as a methodological basis for further research in the field of comprehensive financial assessment and may be applied in managerial decision-making processes at meat-processing and other agro-industrial enterprises operating under conditions of economic uncertainty.

Ключові слова: фінансовий стан підприємства; комплексне оцінювання; фінансова стійкість; рентабельність; ліквідність; м'ясопереробне підприємство; фінансовий аналіз.

Key words: financial condition of the enterprise; comprehensive assessment; financial stability; profitability; liquidity; meat-processing enterprise; financial analysis.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В умовах нестабільності економічного середовища, посилення конкуренції та зростання вартості сировинних ресурсів особливої актуальності набуває проблема забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємств агропродовольчої сфери. М'ясопереробні підприємства функціонують у складних умовах високої матеріаломісткості виробництва, значної залежності від коливань закупівельних цін на сировину, обмеженого доступу до фінансових ресурсів та підвищених вимог до якості й безпечності продукції. За таких умов обґрунтоване управління фінансовими ресурсами стає ключовим чинником забезпечення стабільності та конкурентоспроможності суб'єктів господарювання.

Практика діяльності вітчизняних підприємств свідчить про наявність дисбалансів у структурі активів і пасивів, недостатній рівень ліквідності, зниження рентабельності та обмежені можливості самофінансування. Це зумовлює необхідність застосування комплексного підходу до оцінювання фінансового стану, який дозволяє не лише констатувати окремі фінансові показники, а й виявляти системні проблеми та формувати обґрунтовані управлінські рішення.

Таким чином, проблема комплексного оцінювання фінансового стану м'ясопереробного підприємства безпосередньо пов'язана з важливими практичними завданнями підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу, зміцнення фінансової стійкості та забезпечення довгострокового розвитку підприємств галузі.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження проблем оцінювання фінансового стану підприємств ґрунтується на напрацюваннях вітчизняних і зарубіжних учених у сфері фінансового аналізу, фінансового менеджменту та антикризового управління. Зокрема, С. Підгаєць обґрунтовує методику комплексної оцінки фінансового стану підприємства на основі системи фінансових коефіцієнтів та інтегрального показника [6]. Н. Проскуріна та А. Гнідкова досліджують роль фінансового аналізу у визначенні результативності господарської діяльності підприємства [7]. Інтегральний підхід до оцінювання фінансового стану аграрних підприємств пропонують Н. Поліщук та О. Мотник, розширюючи методологічні засади фінансового аналізу в галузевому аспекті [8]. Питання удосконалення методики комплексної оцінки фінансового стану підприємства розглядають Гриценко А. Л., Боярко І. М. та Шамкало К. Ю., акцентуючи увагу на взаємозв'язку різних груп фінансових показників [1]. Проблематику фінансової

стійкості підприємства та шляхи її забезпечення досліджує С. Домбровська [2].

Водночас окремі науковці зосереджують увагу на специфіці функціонування підприємств м'ясопереробної галузі. Так, А. Д. Чикуркова та Е. В. Добровольська розглядають питання забезпечення управління ефективністю функціонування м'ясопереробного підприємства, акцентуючи увагу на необхідності поєднання фінансових та управлінських інструментів [12]. О. В. Косович досліджує оцінку конкурентної позиції м'ясопереробного підприємства при формуванні його конкурентного статусу, що безпосередньо пов'язано з рівнем фінансової стабільності та результативності діяльності [5].

Разом із тим, незважаючи на ґрунтовні теоретико-методичні напрацювання, недостатньо уваги приділяється галузевій специфіці м'ясопереробних підприємств, для яких характерні висока матеріаломісткість виробництва, значна частка запасів у структурі оборотних активів, залежність від сезонності та коливань закупівельних цін на сировину. У більшості досліджень фінансовий аналіз здійснюється узагальнено, без урахування особливостей функціонування підприємств агропродовольчої сфери.

Окрім того, в умовах застосування скороченої форми фінансової звітності актуалізується проблема адаптації аналітичного інструментарію до обмеженої інформаційної бази, що не завжди знаходить належне відображення в сучасних наукових публікаціях. Саме необхідність поєднання комплексного підходу до оцінювання фінансового стану з урахуванням галузевих особливостей та інформаційних обмежень зумовлює актуальність даного дослідження та визначає його наукову новизну.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є здійснення комплексного оцінювання фінансового стану м'ясопереробного підприємства на основі аналізу структури та динаміки активів і пасивів, показників ліквідності, фінансової стійкості, фінансових результатів і рентабельності з метою виявлення проблемних аспектів його діяльності та визначення напрямів підвищення ефективності функціонування.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Фінансовий стан підприємства є інтегральною характеристикою його фінансово-господарської діяльності, що відображає здатність суб'єкта господарювання забезпечувати безпе-

первність виробничого процесу, фінансувати поточну та інвестиційну діяльність, своєчасно виконувати зобов'язання перед контрагентами та державою, а також формувати передумови для сталого розвитку в довгостроковій перспективі [3; 11].

У науковій літературі комплексне оцінювання фінансового стану трактується як система взаємопов'язаних аналітичних процедур, спрямованих на дослідження структури активів і джерел їх формування, рівня ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та ефективності господарювання. На відміну від фрагментарного аналізу окремих показників, комплексний підхід дозволяє сформувати цілісне уявлення про фінансове становище підприємства, визначити проблемні зони та обґрунтувати напрями його покращення [4].

Основними етапами комплексного оцінювання фінансового стану є: аналіз складу, структури та динаміки активів і пасивів; оцінка ліквідності та платоспроможності; аналіз фінансової стійкості; аналіз фінансових результатів і рентабельності; узагальнення результатів та формування аналітичних висновків [4].

Для м'ясопереробних підприємств комплексна фінансова оцінка має особливе значення, що зумовлено високою матеріаломісткістю виробництва, значною питомою вагою запасів у структурі оборотних активів, сезонністю надходження сировини, залежністю від коливань цін на м'ясну продукцію та необхідністю дотримання підвищених санітарно-гігієнічних вимог. У таких умовах ефективне управління активами та фінансовими ресурсами є визначальним чинником забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Об'єктом дослідження є Дочірнє підприємство "М'ясо Буковини" відкритого акціонерного товариства "Новоселицький м'ясокомбінат", засноване 13 липня 1999 року. Підприємство здійснює діяльність у сфері забою худоби, переробки м'ясної сировини, виробництва ковбасних виробів та м'ясних напівфабрикатів. Основними видами продукції є варені, копчені та сирокопчені ковбаси, делікатесна продукція, напівфабрикати та супутні м'ясні вироби.

Підприємство функціонує в умовах жорсткої конкуренції на регіональному ринку, що вимагає раціонального використання виробничих потужностей, оптимізації структури витрат та підтримання належного рівня фінансової стійкості. З огляду на це, аналіз структури активів є базовим етапом комплексної оцінки його фінансового стану.

Таблиця 1. Динаміка та структура активів ДП "М'ясо Буковини"

Види активів	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення (+,-) 2024 р. від 2022 р.
	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	
Усього активів	54539,2	100,00	51346,6	100,00	52856,3	100,00	-1682,9
в тому числі:	27744,9	50,9	26192,8	51,0	24629,8	46,6	-3115,1
1.Необоротні активи - з них:							
1.1.Незавершені капітальні інвестиції	200,0	0,7	47,8	0,2	47,8	0,2	-152,2
1.2.Основні засоби	27542,7	99,3	26142,8	99,8	24579,8	99,8	-2962,9
1.3.Інші необоротні активи	2,2	0,01	2,2	0,01	2,2	0,01	-
2.Оборотні активи - з них:	26794,3	49,1	25153,8	49,0	28226,5	53,4	1432,2
2.1.Запаси	13810,1	51,5	15960,2	63,5	18516,8	65,6	4706,7
2.2.Дебіторська заборгованість	11410,3	42,6	8675,9	34,5	9187,1	32,5	-2223,2
2.3.Інша поточна дебіторська заборгованість	767,8	2,9	419,0	1,7	411,2	1,5	-356,6
2.4.Гроші та їх еквіваленти	806,1	3,0	98,7	0,4	111,4	0,4	-694,7

Джерело: сформовано на основі [10].

У таблиці 1 наведено структуру та динаміку активів ДП "М'ясо Буковини" за 2022—2024 роки.

Аналіз загальної вартості активів свідчить про їх зменшення у 2024 році порівняно з 2022 роком на 1682,9 тис. грн, що вказує на певне скорочення масштабів господарської діяльності або оптимізацію майнового потенціалу підприємства.

У структурі активів спостерігаються суттєві зміни. Частка необоротних активів у 2022 році становила 50,9 %, у 2023 році — 51,0 %, тоді як у 2024 році вона зменшилася до 46,6 %. У вартісному вимірі їх обсяг скоротився на 3115,1 тис. грн. Основну частину необоротних активів традиційно формують основні засоби (понад 99 % у їх структурі), що є характерним для підприємств м'ясопереробної галузі з високою капіталомісткістю виробництва. Зменшення їх вартості пов'язане з недостатнім оновленням виробничої бази.

Водночас оборотні активи у 2024 році зросли порівняно з 2022 роком на 1432,2 тис. грн, а їх питома вага збільшилася з 49,1 % до 53,4 %. Це свідчить про посилення ролі оборотного капіталу в забезпеченні діяльності підприємства.

Найбільшу частку в структурі оборотних активів займають запаси, обсяг яких у 2024 році зріс на 4706,7 тис. грн порівняно з 2022 роком. Їх питома вага зросла з 51,5 % до 65,6 %, що є типовим для м'ясопереробних підприємств, діяльність яких пов'язана з формуванням значних запасів сировини, матеріалів та готової продукції.

Разом із тим, надмірне зростання запасів може негативно впливати на ліквідність та потребує додаткового аналізу швидкості їх обігу.

Дебіторська заборгованість за досліджуваний період скоротилася на 2223,2 тис. грн, а її частка в структурі оборотних активів зменшилася, що свідчить про покращення політики розрахунків із покупцями.

Негативною тенденцією є суттєве скорочення грошових коштів та їх еквівалентів (на 694,7 тис. грн), що обмежує платоспроможність підприємства та може створювати ризики у виконанні поточних зобов'язань.

Таким чином, структура активів ДП "М'ясо Буковини" характеризується зростанням частки оборотних активів за рахунок накопичення запасів при одночасному скороченні вартості основних засобів та грошових коштів, що потребує подальшого аналізу ліквідності та фінансової стійкості підприємства.

З метою визначення джерел формування майна підприємства та оцінки рівня його фінансової незалежності доцільно проаналізувати структуру і динаміку пасивів, що наведені у таблиці 2. Аналіз пасивів дозволяє встановити співвідношення власного та позикового капіталу, оцінити ступінь фінансового ризику та залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Як свідчать дані таблиці 2, загальна сума пасивів у 2024 році порівняно з 2022 роком

Таблиця 2. Динаміка та структура пасивів
ДП "М'ясо Буковини"

Види пасивів	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення (+,-) 2024 р. від 2022 р.
	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	
Усього пасивів	54539,2	100,00	51346,6	100,00	52856,3	100,00	-1682,9
в тому числі:	29476,3	54,0	30656,3	59,7	30438,5	57,6	962,2
1. Власний капітал							
– з них:							
1.1 Зареєстрований (пайовий) капітал	14950,0	50,7	14950,0	48,8	14950,0	49,1	–
1.2. Додатковий капітал	8418,0	28,6	7691,8	25,1	6965,6	22,9	-433,6
1.3. Нерозподілений прибуток	6108,3	20,7	8014,5	26,1	8522,9	28,0	2414,6
2. Поточні зобов'язання	25062,9	46,0	20690,3	40,3	22417,8	42,4	-2645,1
– з них:							
Поточна кредиторська заборгованість за:							
довгостроковими зобов'язаннями	13000,0	51,9	12587,5	60,8	12290,6	54,8	-709,4
товари, роботи, послуги	6163,5	24,5	4536,5	21,9	6282,5	28,0	119,0
розрахунками з бюджетом	539,9	2,2	697,2	3,4	849,6	3,8	309,7
розрахунками із страхування	97,1	0,4	74,6	0,4	43,9	0,2	-53,2
розрахунками з оплати праці	209,5	0,8	269,7	1,3	220,9	1,0	11,4
Інші поточні зобов'язання	5052,9	20,2	2524,8	12,2	2730,3	12,2	-2322,6

Джерело: сформовано на основі [10].

зменшилася на 1682,9 тис. грн, що відповідає динаміці активів і підтверджує певне скорочення ресурсної бази підприємства.

У структурі джерел фінансування переважає власний капітал. Його обсяг у 2024 році становив 30438,5 тис. грн, що на 962,2 тис. грн більше, ніж у 2022 році. Питома вага власного капіталу зросла з 54,0 % у 2022 році до 57,6 % у 2024 році. Така тенденція свідчить про посилення фінансової автономії підприємства та зниження залежності від залучених коштів.

У складі власного капіталу стабільною залишається величина зареєстрованого (пайового) капіталу, що становить 14950,0 тис. грн протягом усього аналізованого періоду. Водночас спостерігається зменшення додаткового капіталу на 433,6 тис. грн, що пов'язано з переоцінкою активів та використанням відповідних резервів.

Позитивною тенденцією є зростання нерозподіленого прибутку на 2414,6 тис. грн, а його частка у структурі власного капіталу збільшилася з 20,7 % до 28,0 %. Це свідчить про наявність прибуткової діяльності та формування внутрішніх джерел фінансування розвитку підприємства.

Поточні зобов'язання у 2024 році порівняно з 2022 роком скоротилися на 2645,1 тис. грн, а їх питома вага зменшилася з 46,0 % до 42,4 %. Така динаміка є позитивною з точки зору зниження фінансового навантаження на підприємство.

У структурі поточних зобов'язань найбільшу частку займає кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, хоча її обсяг за аналізований період зменшився на 709,4 тис. грн. Разом із тим спостерігається зростання заборгованості за товари, роботи, послуги (на 119,0 тис. грн), що пов'язано з активізацією закупівель сировини та матеріалів.

Збільшення заборгованості за розрахунками з бюджетом на 309,7 тис. грн потребує додаткового контролю, оскільки може впливати на фінансову дисципліну підприємства. Натомість скорочення заборгованості із страхування та незначні зміни у розрахунках з оплати праці свідчать про відносну стабільність соціальних виплат.

Суттєве зменшення інших поточних зобов'язань (на 2322,6 тис. грн) позитивно впливає на структуру пасивів та знижує рівень короткострокових фінансових ризиків.

Отже, структура пасивів ДП "М'ясо Буковини" характеризується зростанням частки власного капіталу та скороченням поточних зобов'язань, що загалом свідчить про підвищення рівня фінансової стійкості підприємства. Водночас наявність значного обсягу поточних зобов'язань у структурі джерел фінансування зумовлює необхідність подальшої оцінки показників ліквідності та платоспроможності.

Як свідчать дані таблиці 3, коефіцієнт загальної (поточної) ліквідності у 2022 році ста-

**Таблиця 3. Аналіз коефіцієнтів ліквідності
ДП "М'ясо Буковини"**

Коефіцієнти ліквідності	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Норматив
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,07	1,22	1,26	$\geq 1-2,5$
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,52	0,44	0,43	≥ 1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,03	0,005	0,005	0,2-0,35

Джерело: сформовано на основі [10].

новив 1,07, у 2023 році — 1,22, а у 2024 році — 1,26. Значення показника перебуває в межах нормативного інтервалу (1—2,5) та демонструє поступове зростання. Це означає, що на кожну гривню поточних зобов'язань у 2024 році припадає 1,26 грн оборотних активів. Така тенденція свідчить про певне покращення загальної платоспроможності підприємства, хоча рівень ліквідності залишається ближчим до нижньої межі нормативу, що зумовлює необхідність раціонального управління оборотними ресурсами.

Водночас коефіцієнт швидкої ліквідності має негативну динаміку: з 0,52 у 2022 році він знизився до 0,43 у 2024 році при нормативному значенні ≥ 1 . Це свідчить про недостатність найбільш мобільної частини оборотних активів (без урахування запасів) для повного покриття поточних зобов'язань. Зниження показника безпосередньо пов'язане зі зростанням частки запасів у структурі оборотних активів та скороченням грошових коштів, що було встановлено під час аналізу активів.

Найбільш критичною є ситуація з коефіцієнтом абсолютної ліквідності. У 2022 році його значення становило 0,03, а у 2023—2024 рр. — лише 0,005 при нормативі 0,2—0,35. Це означає,

що підприємство може негайно погасити лише незначну частину своїх короткострокових зобов'язань за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів. Такий рівень абсолютної ліквідності свідчить про обмежений обсяг вільних грошових ресурсів і потенційні ризики тимчасової неплатоспроможності.

Отже, незважаючи на відповідність коефіцієнта загальної ліквідності нормативним межах, показники швидкої та абсолютної ліквідності свідчать про недостатній рівень миттєвої платоспроможності ДП "М'ясо Буковини". Це зумовлює необхідність оптимізації структури оборотних активів, прискорення обігу дебіторської заборгованості та підвищення ефективності управління грошовими потоками підприємства.

Поглиблення оцінки фінансового стану ДП "М'ясо Буковини" передбачає аналіз системи показників фінансової стійкості, які відображають рівень фінансової незалежності, структуру джерел фінансування та ступінь ризику діяльності підприємства [9; 10] (табл. 4).

Коефіцієнт автономії у 2022 році становив 0,540, у 2023 році зріс до 0,597, а у 2024 році склав 0,576. Загалом за досліджуваний період показник збільшився на 0,036. Значення коефіцієнта перевищує рекомендований мінімальний рівень (0,5), що свідчить про достатній рівень фінансової незалежності підприємства та його спроможність здійснювати діяльність переважно за рахунок власного капіталу.

Відповідно коефіцієнт фінансової залежності зменшився з 1,850 у 2022 році до 1,736 у 2024 році. Скорочення показника на 0,114 свідчить про зниження частки позикових коштів у структурі капіталу та зменшення зовнішнього фінансового навантаження.

Позитивною тенденцією є зростання коефіцієнта маневреності власного капіталу з 0,059 до 0,191 (на 0,132). Це означає, що частка власного капіталу, вкладеного в оборотні активи, збільшується, а отже підприємство має більше можливостей для гнучкого управління фінансовими ресурсами.

Аналогічну динаміку демонструє коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами, який зріс з 0,065 у 2022 році до 0,206 у 2024 році. Якщо у 2022 році підприємство мало обмежене покриття оборотних активів власними джерелами, то у 2024

**Таблиця 4. Аналіз показників фінансової стійкості
ДП "М'ясо Буковини"**

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2022 р.
Коефіцієнт автономії	0,540	0,597	0,576	0,036
Коефіцієнт фінансової залежності	1,850	1,675	1,736	-0,114
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,059	0,146	0,191	0,132
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,065	0,177	0,206	0,141
Коефіцієнт поточних зобов'язань	0,460	0,403	0,424	-0,036
Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	0,941	0,854	0,809	-0,132
Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу (фінансової стійкості)	1,176	1,482	1,358	0,182
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (фінансового ризику, фінансування)	0,850	0,675	0,736	-0,114

Джерело: сформовано на основі [10].

Таблиця 5. Динаміка фінансових результатів діяльності ДП "М'ясо Буковини"

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2022 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	115802,1	107778,1	101743,1	-14059,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	94958,0	89478,9	84063	-10895,0
Валовий прибуток	20844,1	18299,2	17680,1	-3164,0
Чистий прибуток (збиток)	2760,0	1906,2	508,4	-2251,6

Джерело: сформовано на основі [10].

році ситуація суттєво покращилася, що свідчить про зміцнення фінансової стійкості та підвищення рівня самофінансування поточної діяльності.

Коефіцієнт поточних зобов'язань зменшився з 0,460 до 0,424, що підтверджує скорочення частки короткострокових зобов'язань у загальному обсязі джерел фінансування. Це позитивно впливає на рівень фінансової стабільності та знижує ризик втрати платоспроможності.

Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів зменшився з 0,941 до 0,809 (на 0,132), що свідчить про зниження ступеня іммобілізації власного капіталу в необоротних активах. Така тенденція означає, що частина власних ресурсів вивільняється для фінансування оборотних активів.

Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу (коефіцієнт фінансової стійкості) у 2024 році становив 1,358 проти 1,176 у 2022 році. Зростання показника свідчить про перевищення обсягу власного капіталу над залученим та зміцнення фінансової рівноваги підприємства.

Водночас коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (коефіцієнт фінансового ризику) зменшився з 0,850 до 0,736, що підтверджує зниження рівня фінансового ризику та залежності від позикових джерел.

Отже, результати аналізу показників фінансової стійкості дають підстави стверджувати, що протягом 2022—2024 рр. ДП "М'ясо Буковини" поступово зміцнювало свої позиції з точки зору фінансової незалежності. Підприємство характеризується достатнім рівнем автономії, зростанням маневреності власного капіталу та зниженням фінансового ризику. Разом із тим, з огляду на низькі показники абсолютної та швидкої ліквідності, доцільним є подальше вдосконалення політики управління оборотними активами та грошовими потоками з метою підвищення платоспроможності в ко-

Таблиця 6. Динаміка показників рентабельності ДП "М'ясо Буковини"

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від 2022 р.
Валова рентабельність, %	18,0	17,0	17,4	-0,6
Рентабельність продажів, %	2,38	1,77	0,50	-1,88
Рентабельність активів, %	5,06	3,71	0,96	-4,10
Рентабельність власного капіталу, %	9,37	6,21	1,67	-7,70

Джерело: сформовано на основі [10].

роткостроковому періоді.

Аналіз динаміки фінансових результатів (табл. 5) свідчить про поступове скорочення обсягів діяльності ДП "М'ясо Буковини". Протягом 2022—2024 рр. чистий дохід від реалізації зменшився на 14059,0 тис. грн, що пов'язано зі зниженням обсягів реалізації продукції та посиленням конкурентного тиску на ринку.

Собівартість реалізованої продукції також зменшилася, проте темпи її скорочення є нижчими порівняно зі зниженням доходу, що негативно вплинуло на формування фінансового результату. Валовий прибуток підприємства за досліджуваний період скоротився на 3164,0 тис. грн.

Найбільш суттєві зміни спостерігаються щодо чистого прибутку, який зменшився з 2760,0 тис. грн у 2022 році до 508,4 тис. грн у 2024 році. Скорочення чистого фінансового результату на 2251,6 тис. грн свідчить про зниження ефективності господарської діяльності підприємства та зменшення його внутрішніх можливостей щодо самофінансування.

Отже, незважаючи на достатній рівень фінансової стійкості, підприємство демонструє негативну тенденцію щодо результативності діяльності, що потребує поглибленого аналізу показників рентабельності та ефективності використання ресурсного потенціалу.

Аналіз динаміки показників рентабельності ДП "М'ясо Буковини" (табл. 6) за період 2022—2024 рр. демонструє неоднорідні тенденції. Валова рентабельність підприємства залишалася відносно стабільною та коливалася в межах

17—18 %, що свідчить про достатній контроль над собівартістю продукції та ефективне використання ресурсів у виробничому процесі.

Водночас рентабельність продажів, яка характеризує частку чистого прибутку в обсязі доходу, істотно знизилася з 2,38 % у 2022 році до 0,50 % у 2024 році, що відображає різке скорочення чистого прибутку на фоні зменшення доходу від реалізації продукції.

Показники рентабельності активів та власного капіталу також демонструють негативну динаміку: перша знизилася з 5,06 % до 0,96 %, а друга — з 9,37 % до 1,67 %. Це свідчить про зменшення ефективності використання як загальних ресурсів підприємства, так і власного капіталу, а також про скорочення прибутку, що залишається для власників після фінансування всієї діяльності. Зменшення цих показників разом із падінням рентабельності продажів вказує на потребу у підвищенні операційної ефективності, оптимізації витрат і поліпшенні управління фінансовими потоками для відновлення прибутковості та забезпечення стабільного розвитку підприємства. Незважаючи на це, стабільність валової рентабельності свідчить про те, що підприємство зберігає контроль над собівартістю та має потенціал для підвищення чистої доходності за рахунок ефективнішого управління продажами та витратами.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Комплексне оцінювання фінансового стану ДП "М'ясо Буковини" показало, що підприємство характеризується високою часткою власного капіталу у структурі пасивів, що забезпечує фінансову стійкість та незалежність від зовнішніх джерел фінансування. Протягом 2022—2024 рр. спостерігалось зростання оборотних активів за рахунок накопичення запасів і одночасне скорочення вартості основних засобів та грошових коштів, що потребує подальшого контролю ліквідності та оптимізації управління активами. Аналіз коефіцієнтів ліквідності виявив задовільний рівень загальної ліквідності, однак коефіцієнти швидкої та абсолютної ліквідності залишаються нижчими за нормативні значення, що свідчить про потенційні ризики щодо здатності підприємства своєчасно погашати короткострокові зобов'язання.

Фінансова стійкість підприємства зберігається на достатньому рівні, про що свідчать показники автономії, маневреності власного

капіталу та співвідношення власного і залученого капіталу. При цьому рентабельність підприємства демонструє негативну динаміку: зменшення чистого прибутку призвело до падіння рентабельності продажів, активів та власного капіталу, що вказує на необхідність підвищення ефективності операційної діяльності та оптимізації витрат. Водночас стабільна валова рентабельність свідчить про контроль за собівартістю та потенціал для поліпшення фінансових результатів за рахунок ефективнішого управління доходами та витратами.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямі полягають у детальному аналізі структури витрат і доходів підприємства, вивченні ефективності використання матеріальних і фінансових ресурсів, а також розробці заходів щодо підвищення рентабельності та ліквідності. Крім того, доцільно розглядати вплив зовнішніх факторів, таких як ринкова кон'юнктура, зміни цін на сировину та регуляторне середовище, на фінансовий стан підприємства, що дозволить більш комплексно оцінювати перспективи його розвитку та стратегічного планування.

Література:

1. Гриценко А. А., Боярко І. М., Шамкало К. Ю. Методи і методики аналізу фінансового стану: особливості використання для малих підприємств. Проблеми обліку, аналізу і аудиту. 2019. № 2. С. 108—115.
2. Домбровська С. О., Горбаченко М. Д. Фінансова стійкість підприємства: оцінка та шляхи підвищення. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2021. № 3—4 (280—281). С. 28—34.
3. Довбня С. Б., Разгоняєва Т. М. Методичні основи оцінки фінансової стійкості підприємства з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища. Бізнес-навігатор. 2020. № 3 (59). С. 89—94.
4. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Електрон. вид. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 238 с.
5. Косович О. В. Виробництво продукції м'ясопереробними підприємствами: рівень використання та оцінка потенціалу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2015. Вип. 14. С. 141—145.
6. Підгаєць С. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі розрахунку інтегрального показника. Економіка та суспільство. 2024. (70). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-41>

7. Проскуріна Н., Гнідкова А. Аналіз фінансового стану та фінансових результатів як інструмент оцінки ефективності діяльності підприємства. Економіка та суспільство. 2022 № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-74>

8. Поліщук Н. В., Мотник О. Р. Інтегральна оцінка фінансового стану сільськогосподарських підприємств. Економіка і управління. 2019. № 1. С. 105—113.

9. Сак Т. В., Шепелюк Н. П. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2023. № 4 (26). С. 37—44.

10. Фінансова звітність ДП "М'ясо Буковини" ВАТ "Новоселицький птахокомбінат". URL: <https://share.google/tysQaOCNyr6E6UPo>.

11. Чепка В. В., Свідерська І. М., Гавриленко Ю. О. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 19—20. С. 96—102.

12. Чикуркова А.Д., Добровольська Е.В. Забезпечення управління ефективністю функціонування м'ясопереробного підприємства. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. 2023. Випуск 1 (38). С. 166—172.

References:

1. Gritsenko, L. L. Boyarko, I. M. and Shamkalo K. Yu. (2019), "Methods and techniques of financial condition analysis: features of use for small enterprises", Problems of accounting, analysis and audit, vol. 2, pp. 108—115.

2. Dombrovska, S. O. and Horbachenko M. D. (2021), "Financial stability of the enterprise: assessment and ways to improve it", Scientific Bulletin of the Odessa National Economic University, vol. 3—4, pp. 28—34.

3. Dovbnya, S. B. and Razgonyaeva, T. M. (2020), "Methodological foundations of assessing the financial stability of an enterprise taking into account the influence of external environmental factors", Business Navigator, vol. 3 (59), pp. 89—94.

4. Dropa, Ya. B. (2023), Financial analysis, [Finansovyy analiz], Electronic edition. Lviv, Ukraine.

5. Kosovych, O. V. (2015), "Production of products by meat processing enterprises: level of utilization and assessment of potential", Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Economics and Management, vol. 14, pp. 144—145.

6. Pidhaets, S. (2024), "Comprehensive assessment of the financial condition of an enterprise

based on the calculation of an integral indicator", Economy and Society, [Online], vol. 70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-41>

7. Proskurina, N. and Gnidkova, A. (2022), "Analysis of financial condition and financial results as a tool for assessing the effectiveness of enterprise activities", Economy and Society, [Online], vol. 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-74>

8. Polishchuk, N. V. and Motnyk, O. R. (2019), "Integral assessment of the financial condition of agricultural enterprises", Economics and Management, vol. 1, pp. 105—113.

9. Sak, T. V. and Shepelyuk, N. P. (2023), "Diagnostics of the financial stability of an enterprise: methodology and application practice", Economic Journal of Odessa Polytechnic University, vol. 4 (26), pp. 37—44.

10. Financial statements of the State Enterprise "Meat of Bukovyna" of the OJSC "Novoselytsky Poultry Plant". URL: <https://share.google/tysQaOCNyr6E6UPo>.

11. Chepka, V. V. Sviderska, I. M. and Gavrylenko, Yu. O. (2020), "Financial condition of the enterprise: theoretical foundations", Investments: practice and experience, vol. 19-20, pp. 96—102.

12. Chikurkova, A.D. and Dobrovolska, E.V. (2023), "Ensuring the management of the efficiency of the functioning of a meat processing enterprise", Podolskyi visnyk: agriculture, technology, economics, vol. 1 (38), pp. 166—172.

Отримано редакцією журналу / Received: 23.02.26

Професійно рецензовано / Revised: 02.03.26

Схвалено до друку / Accepted: 10.03.26

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663